

**WYKŁAD
Z
PRAWA
PENITENCJARNEGO**

Lublin, 14.03.2020 r.

ŹRÓDŁA PRAWA

- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny wykonawczy*;
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 sierpnia 2003 r. w *sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary aresztu wojskowego*;
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2016 r. w *sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności*;
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2016 r. w *sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania*.

CELE RESOCJALIZACYJNE KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI (ART. 67 K.K.W.)

- § 1. Wykonywanie kary pozbawienia wolności ma na celu wzbudzenie w skazanym woli współdziałania w kształtowaniu jego społecznie pożądaných postaw, w szczególności poczucia odpowiedzialności oraz potrzeby przestrzegania porządku prawnego i tym samym powstrzymania się od powrotu do przestępstwa.
- § 2. Dla osiągnięcia celu określonego w § 1 prowadzi się zindywidualizowane oddziaływanie na skazanych w ramach określonych w ustawie systemów wykonywania kary, w różnych rodzajach i typach zakładów karnych.
- § 3. W oddziaływaniu na skazanych, przy poszanowaniu ich praw i wymaganii wypełniania przez nich obowiązków, uwzględnia się przede wszystkim pracę, zwłaszcza sprzyjającą zdobywaniu odpowiednich kwalifikacji zawodowych, nauczanie, zajęcia kulturalno-oświatowe i sportowe, podtrzymywanie kontaktów z rodziną i światem zewnętrznym oraz środki terapeutyczne.

RODZAJE ZAKŁADÓW KARNYCH

- **Art. 69 k.k.w.** Karę pozbawienia wolności wykonuje się, z zastrzeżeniem art. 87 § 4, w następujących rodzajach zakładów karnych:
 1. zakładach karnych dla młodocianych;
 2. zakładach karnych dla odbywających karę po raz pierwszy;
 3. zakładach karnych dla recydywistów penitencjarnych;
 4. zakładach karnych dla odbywających karę aresztu wojskowego.

TYPY ZAKŁADÓW KARNYCH (ART. 70 K.K.W.)

- § 1 . Zakłady karne wymienione w art. 69 mogą być organizowane jako:
 - 1) zakłady karne typu zamkniętego;
 - 2) zakłady karne typu półotwartego;
 - 3) zakłady karne typu otwartego.
- § 2. Zakłady karne, o których mowa w § 1, różnią się w szczególności stopniem zabezpieczenia, izolacji skazanych oraz wynikającymi z tego ich obowiązkami i uprawnieniami w zakresie poruszania się w zakładzie i poza jego obrębem.

SYSTEMY WYKONYWANIA KARY I ORGANIZACJA ZAKŁADU KARNEGO

Art. 81. Karę pozbawienia wolności wykonuje się w systemie:

- 1) programowanego oddziaływania;
- 2) terapeutycznym;
- 3) zwykłym.

Art. 72. § 1. Zakładem karnym kieruje dyrektor, a wyodrębnionym oddziałem może kierować podlegający dyrektorowi kierownik.

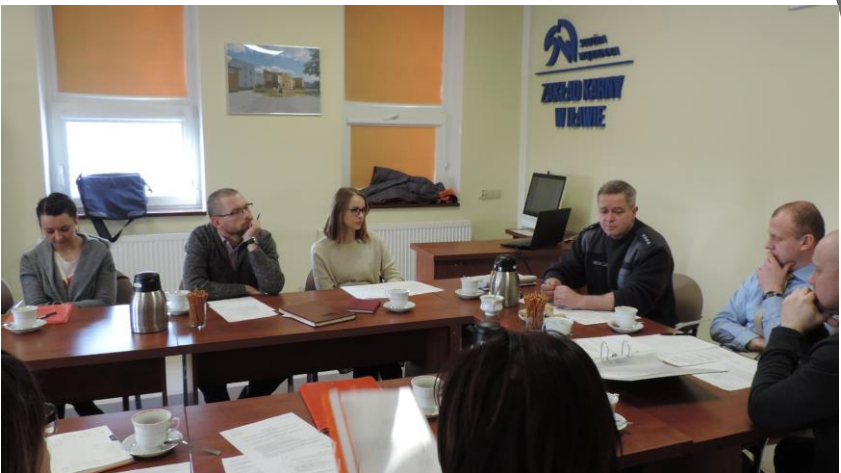
- **§ 2.** Funkcjonariusze i pracownicy zakładu karnego, w którym skazany przebywa, a także osoby kierujące jego pracą lub innymi zajęciami są, w zakresie wykonywanych przez nich czynności służbowych, przełożonymi skazanego.
- **§ 3.** Zakłady karne mogą być tworzone jako samodzielne zakłady lub jako wyodrębnione oddziały zakładów karnych i aresztów śledczych. Kilka zakładów może posiadać wspólną administrację bądź wydzielone służby.

UTRZYMANIE PORZĄDKU I DYSCYPLINY ORAZ MONITOROWANIE ZAKŁADÓW KARNYCH

- **Art. 73. k.k.w. § 1.** W zakładzie karnym utrzymuje się dyscyplinę i porządek w celu zapewnienia bezpieczeństwa i realizacji zadań kary pozbawienia wolności, w tym ochrony społeczeństwa przed przestępczością.
- **§ 2.** Dyrektor ustala porządek wewnętrzny zakładu karnego.
- **Art. 73a. K.k.w. § 1.** Zakłady karne mogą być monitorowane przez wewnętrzny system urządzeń rejestrujących obraz lub dźwięk, w tym przez system telewizji przemysłowej.
- **§ 2.** Monitorowanie, zapewniające możliwość obserwowania zachowania skazanego, można stosować w łazniach, w pomieszczeniach wyznaczonych do widzeń, w miejscach zatrudnienia osadzonych, w ciągach komunikacyjnych, na placach spacerowych, a także do obserwacji terenu zakładu karnego na zewnątrz budynków, w tym linii ogrodzenia zewnętrznego.
- **§ 3.** Monitorowany obraz lub dźwięk może być utrwalany za pomocą odpowiednich urządzeń.
- **§ 4.** Monitorowanie i utrwalanie dźwięku nie może obejmować informacji objętych tajemnicą spowiedzi lub tajemnicą prawnie chronioną.
- **§ 5.** Obraz z kamer systemu telewizji przemysłowej, zainstalowanych w części celi mieszkalnej przeznaczonej do celów sanitarno-higienicznych oraz w łazniach, jest przekazywany do monitorów lub urządzeń, o których mowa w § 3, w sposób uniemożliwiający ukazywanie intymnych części ciała skazanego oraz wykonywanych przez niego intymnych czynności fizjologicznych.

KOMISJA PENITENCJARNA

Art. 75. k.k.w. § 1. W zakładach karnych działają komisje penitencjarne.

- **§ 2.** W skład komisji penitencjarnej dyrektor zakładu karnego powołuje funkcjonariuszy i pracowników tego zakładu. Do udziału w pracach komisji, z głosem doradczym, dyrektor może zapraszać także inne osoby godne zaufania, zwłaszcza przedstawiciele stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji, o których mowa w art. 38 § 1, oraz kościołów i innych związków wyznaniowych.

Art. 76. k.k.w. 1. Do zakresu działania komisji penitencjarnej należy:

- 1) kierowanie skazanego do właściwego zakładu karnego, jeżeli nie określił tego sąd w wyroku;
- 2) kierowanie skazanego do określonego systemu odbywania kary, jeżeli nie określił tego sąd w wyroku;
- 3) ustalanie indywidualnych programów oddziaływań na skazanego i dokonywanie ocen ich wykonywania;
- 4) dokonywanie ocen okresowych postępów skazanego w resocjalizacji;
- 5) kwalifikowanie skazanych do nauczania w szkołach i na kursach oraz podejmowanie decyzji o pozbawieniu możliwości nauczania w zakresie nieobjętym nauczaniem obowiązkowym;

WEZWANIE DO STAWIENIA SIĘ I PRZYJĘCIE W ARESZCIE ŚLED CZYM

Art. 79. k.k.w. 1. Skazanego na karę pozbawienia wolności sąd wzywa do stawienia się w wyznaczonym terminie w areszcie śledczym, położonym najbliżej miejsca jego stałego pobytu, wraz z dokumentem stwierdzającym tożsamość. Sąd może polecić doprowadzenie skazanego do aresztu śledczego bez wezwania.

- **§ 2.** Jeżeli skazany, mimo wezwania, nie stawił się w areszcie śledczym, sąd poleca go doprowadzić. Kosztami doprowadzenia sąd obciąża skazanego.
- **§ 3.** Przeniesienie skazanego z aresztu śledczego do właściwego zakładu karnego następuje po decyzji klasyfikacyjnej komisji penitencjarnej.

Art. 79a. K.k.w. § 1. Przy przyjęciu do aresztu śledczego skazany okazuje dokument stwierdzający tożsamość, podaje dane osobowe, informuje o zmianie danych osobowych, o miejscu stałego pobytu, o uprzedniej karalności, o stanie zdrowia, a także o ciążącym na nim obowiązku alimentacyjnym. Skazany może być także poddany czynnościom mającym na celu jego identyfikację, w szczególności: sfotografowaniu, oględzinom zewnętrznym ciała, pobraniu odcisków oraz okazaniu innym osobom.

- **§ 2.** Skazany przekazuje do depozytu dokumenty, pieniądze, przedmioty wartościowe i inne przedmioty, których może posiadać w celi.

POBYT SKAZANEGO W CELI PRZEJŚCIOWEJ

Art. 79b. k.k.w. § 1. Skazanego przyjętego do aresztu śledczego umieszcza się w celi przejściowej, na okres niezbędny, nie dłużej jednak niż na 14 dni, dla poddania go wstępnym badaniom lekarskim, zabiegom sanitarnym i wstępnym badaniom osobopoznawczym oraz zapoznania z podstawowymi aktami prawnymi dotyczącymi wykonywania kary pozbawienia wolności i porządkiem wewnętrznym aresztu śledczego.

- **§ 2.** Umieszczenia w celi przejściowej nie stosuje się do skazanego przetransportowanego z innego zakładu karnego albo aresztu śledczego, jeżeli był już poddany badaniom i zabiegom, o których mowa w § 1.
- **§ 3.** Skazanego informuje się o obliczonym okresie wykonywania kary. Przyjęcie informacji do wiadomości skazany potwierdza podpisem.

POCZĄTEK I KOLEJNOŚĆ WYKONYWANIA KARY

Art. 80. k.k.w. 1. Jeżeli tę samą osobę skazano na kilka kar skutkujących pozbawienie wolności, wykonuje się je w takiej kolejności, w jakiej wpłynęły do wykonania orzeczenia, którymi wymierzono te kary. Zastępcze kary pozbawienia wolności oraz zastępcze kary aresztu za nieuiszczoną grzywnę wykonuje się w ostatniej kolejności.

- **§ 1a.** Orzeczenia prawomocne wykonuje się przed orzeczeniami nieprawomocnymi. Kary porządkowe i środki przymusu wykonuje się w pierwszej kolejności.

Art. 80a. k.k.w. Początek wykonywania kary liczy się od dnia:

- 1) przyjęcia skazanego lub ukaranego, który zgłosił się do odbycia kary,
- 2) zatrzymania skazanego lub ukaranego, który został doprowadzony do odbycia kary,
- 3) wprowadzenia do wykonania orzeczenia w stosunku do osoby pozbawionej wolności - chyba że ustawa stanowi inaczej.

CELE I ZASADY KLASYFIKACJI SKAZANYCH

Art. 82. k.k.w. § 1. W celu stwarzania warunków sprzyjających indywidualnemu postępowaniu ze skazanymi, zapobieganiu szkodliwym wpływom skazanych zdemoralizowanych oraz zapewnieniu skazanym bezpieczeństwa osobistego, wyboru właściwego systemu wykonywania kary, rodzaju i typu zakładu karnego oraz rozmieszczenia skazanych wewnątrz zakładu karnego - dokonuje się ich klasyfikacji.

- **§ 2.** Klasyfikacji skazanych dokonuje się mając na względzie w szczególności:
 - 1) płeć;
 - 2) wiek;
 - 3) uprzednie odbywanie kary pozbawienia wolności;
 - 4) umyślność lub nieumyślność czynu;
 - 5) czas pozostałej do odbycia kary pozbawienia wolności;
 - 6) stan zdrowia fizycznego i psychicznego, w tym stopień uzależnienia od alkoholu, środków odurzających lub psychotropowych;
 - 7) stopień demoralizacji i zagrożenia społecznego;
 - 8) rodzaj popełnionego przestępstwa.

- **§ 3.** Podstawą klasyfikacji są w szczególności badania osobopoznawcze.

K O N I E C